

здійснюються або укладаються вітчизняними компаніями чи споживачами за межами країни.

Література

1. Лакіза В. В., Бала Р. Д. Особливості застосування електронної торгівлі суб'єктами господарювання в умовах міжнародної економічної діяльності. Ефективна економіка. 2020. Випуск 11. С.45-54. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2020/55.pdf
2. ТОП трендів електронної комерції у 2020 році. URL: <https://psm7.com/uk/e-commerce/top-trendov-elektronnoj-kommercii-v-2020-godu.html>
3. Електронна комерція: українське зростання [Електронний ресурс]. Вісник. Офіційно про податки : офіційне видання Державної фіскальної служби України. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ua/news/id/2860>.
4. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII (в редакції від 26.04.2017 р.). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/675-19>.

УДК 657

Люба О.І.,

аспірантка кафедри обліку та оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

МИТНА ВАРТІСТЬ: ПОНЯТТЯ, ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ

Однією із основних складових при митному оформленні та митному оподаткуванні товарів виступає поняття митної вартості. Адже від правильності визначення митної вартості залежить сума митних платежів, які будуть сплачуватись при митному оформленні товарів.

Досить часто при визначенні митної вартості виникають конфлікти між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та представниками державного органу влади. Перші за рахунок зменшення митної вартості намагаються знизити суми податків та зборів, що підлягають до сплати при митному оформленні товарів, це тим самим дасть можливість збільшити прибутки, другі - за рахунок підвищення митної вартості намагаються наповнити державний бюджет. Тому питання митної вартості є одним з найактуальніших в митному та податковому законодавстві і потребує його врегулювання та дослідження.

Основним законодавчим документом в Україні, що надає визначення митної вартості та регулює порядок її формування є Митний Кодекс України (МКУ), який вступив в дію у 2012 році.

Згідно із ст. 49 Митного Кодексу, митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що

використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [1].

Декларант самостійно визначає митну вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України відповідно до норм цього Кодексу.

Відповідно до ст. 57 даного Кодексу, визначення митної вартості товарів, що ввозяться в Україну відповідно до режиму імпорту, може здійснюватися за шістьма методами (один основний, п'ять другорядних).

При застосуванні для митного оформлення основного методу митна вартість визначається за ціною договору (контракту) щодо товарів, що імпортуються. У випадку використання другорядних методів, митна вартість визначається:

- за ціною договору щодо ідентичних товарів;
- за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;
- на основі віднімання вартості;
- на основі додавання вартості (обчислена вартість);
- резервний.

Кожен наступний метод можна застосовувати лише у випадку, якщо митна вартість не може бути визначена на основі попереднього методу. Коли не можливо застосувати жоден із п'яти вище перелічених методів, тоді застосовують резервний метод.

Досить часто трапляються випадки, коли митні органи у разі неможливості застосування основного методу визначення митної вартості звертаються одразу до резервного, ігноруючи при цьому положення і норми МКУ.

Перед застосуванням другорядних методів проводяться консультації між митним органом та декларантом щодо митної вартості. Слід зазначити, що дані консультації повинні носити конфіденційний характер, проте на практиці не завжди обидві сторони дотримуються цих вимог.

Заявляючи митну вартість під час декларування товару, декларант або уповноважена ним особа, зобов'язані подавати достовірні відомості про визначення митної вартості, які мають бути документально підтвердженими.

Згідно із ст. 53 МКУ основними документами, що підтверджують митну вартість товарів, є:

- зовнішньоекономічний договір (контракт) або інший документ, що його замінює;
- рахунок-фактура або рахунок-проформа;
- банківські платіжні документи (у разі сплати рахунку за товар);
- інші платіжні документи, що підтверджують вартість товару;
- транспортні документи (у разі якщо витрати на транспортування не включені у вартість товару);
- документи на страхування;
- імпортна ліцензія (у випадку, якщо товар підлягає ліцензуванню).

У випадку, якщо дані документи не містять повних відомостей про заявлену митну вартість товару митний орган відповідно до МКУ має право вимагати від декларанта або уповноваженої ним особи надати інші додаткові підтверджуючі документи.

Контроль за правильністю визначення митної вартості покладається на митні органи. За результатами здійснення контролю митний орган або визнає заявлену декларантом або уповноваженою ним особою митну вартість, або приймає рішення про її коригування. Дане рішення видається в письмовій формі, у ньому митний орган повинен обґрунтувати неможливість застосування попередніх методів визначення митної вартості, а також неможливість використання основного методу визначення митної вартості. Дуже часто трапляються випадки, коли митний орган при винесенні рішень не дотримується вимог щодо його оформлення, що призводить до виникнення конфліктних ситуацій між сторонами декларування.

Декларант має право не погодитись із рішенням по коригування митної вартості та оскаржити його в судовому порядку.

Більша частина спорів, що стосуються заявленої декларантами митної вартості або винесення рішення про її коригування розглядаються в судовому порядку, що створює незручності для суб'єктів, не даючи можливості вільно провадити свою діяльність.

Слід зазначити, що порушення митного законодавства при заявленні митної вартості мають місце як зі сторони суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і зі сторони працівників митних органів. Серед порушень, що здійснюються першими можна назвати фальсифікації документів, що підтверджують заявлену митну вартість, що стосується порушень з другої сторони, то це зловживання службовими обов'язками, невиконання норм і законів митного законодавства. Досить часто митний орган відмовляється визнати заявлену митну вартість, посилаючись на так звані «ризики», що спрацьовують при митному оформленні товарів, а також на цінову інформацію, що вже наявна в «базі». Вирішити цю проблему можна було б надавши доступ суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності до Єдиної автоматизованої інформаційної системи і тим самим дати їм можливість довести заявлену митну вартість на етапі митного оформлення товару. Для того, щоб не допустити зловживань, що мають місце при митному оформленні товару та винесенні рішення про коригування митної вартості потрібно мінімізувати вплив людського чинника на процедуру декларування. Все це дасть можливість уникнути зловживань при митному оформленні як зі сторони суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і зі сторони державних органів влади.

Література

1. Митний кодекс України. Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

2. Биков О.І. Формування інституту митної вартості в митному законодавстві / О. І. Биков // Митна справа. - 2015. - №2. - С. 75-82.- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ms_2015_2_13

3. Микитенко Т. В. Контроль митної вартості після випуску товарів у вільний обіг / Микитенко Т. В. // Митна безпека. - 2018. - Вип. 2. - С. 123-136. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cussec_2018_2_14.

4. Поєдинок В.В. Митна вартість в механізмі тарифного регулювання ЗЕД / В. В. Поєдинок // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2014. - Вип. 27(2). С. 25-29. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2014_27%282%29__7.

УДК 657.471

Мельничук І. В.,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування,

Мужевич Н.В.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,

Західноукраїнський національний університет

ДІАГНОСТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Функціонування підприємств в сучасних ринкових умовах господарювання супроводжується постійними змінами економічних умов та фінансових ринкових позицій. За цих обставин підтримка належного рівня економічної безпеки та завчасне виявлення економічних ризиків та загроз забезпечує уникнення негативних впливів на діяльність підприємства і його фінансовий розвиток на довгострокову перспективу. Саме тому діагностика економічної безпеки на сьогодні є важливим напрямком антикризового управління, що визначає напрями подолання кризових явищ та загроз банкрутства. Відтак, механізми виявлення та оцінки економічної безпеки в кризових і передкризових ситуаціях, аналіз поточного фінансового стану на предмет виявлення економічних загроз та небезпек підтримує належний рівень економічного розвитку та сприяє підвищенню фінансової стійкості суб'єктів господарювання, дає впевненість забезпечення його сталого розвитку.

Основною проблематикою в питаннях діагностики економічної безпеки є вибір методичного підходу та інформаційної бази для аналізу. На сьогодні не існує єдиного підходу щодо цілісної системи оцінки економічної безпеки підприємств. Різні підходи щодо діагностики економічної безпеки дають багатоваріантність аналітичних оцінок в різноманітних інтерпретаціях. В даний час цій проблематиці присвячені праці І. О. Бланка [1], В. А. Дерія [2], І. В. Минчинської [3], В. М. Панасюк і Н. Б. Москалюк [4] та ін.

Загалом щодо діагностики економічної безпеки можна виділити два проблемні моменти:

1. Вибір методів оцінки економічної безпеки.